

פרשת יתרו: התמודדות עם ה'אני' המזויף

1. המיתוס היווני והתנא האלוקי

אמר שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד. פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עיניים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו: בני, מה ראית להשחית את שערך זה הנאה? אמר לי רועה הייתי לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם. אמרתי לו "רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה העבודה שאגלחך לשמים". מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו: "בני כמוך ירבו נוזרי נזירות בישראל עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה". (מדרים ט, ב)

2. שתי הפתקים של הרבי מקוצק

מה אָנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וְגַן אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ:

וּתְחַפְּרֵהוּ מַעַט מֵאֵל הַיָּם וְכַבֹּד וְהַדָּר תִּעֲטָרֵהוּ: (תהילים ח, ה-ו)

3. גם החסרונות הן טובה מן השמים

וּתְחַפְּרֵהוּ מַעַט מֵאֵל קַיִם וְכַבֹּד וְהַדָּר תִּעֲטָרֵהוּ (תהילים ח). הִנֵּה יָדוּעַ, כִּי כָל מֵה שְׁחָסַר לְאָדָם הֵן בְּרוּחֵי הַיָּם בְּגִשְׁמֵי, הַחֲסָרוֹן הוּא בְּהַשְׁכִּינָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵל קַיִם. וְזֶהוּ וְתְחַפְּרֵהוּ, בְּיָדָי מַעַט מֵאֵל קַיִם, הִינֵנוּ הַחֲסָרוֹן בְּיָדָי מֵאֵל קַיִם, הִינֵנוּ בְּהַשְׁכִּינָה. אֲךָ כְּשִׁיבֵנוּ זֶאת, שֶׁהַחֲסָרוֹן הוּא לְמַעַל וְלְמַטָּה, בְּיָדָי יְהִי לֹא צֶעַר גָּדוֹל וְנִעְצָבוּת, וְלֹא יִכָּל לְעַבֵּד הַשָּׁם יִתְבַּרֵּן בְּשִׂמְחָה. לָכֵן צָרִיךְ לְהַשִּׁיב לְעֵצְמוֹ, מֵה אֲנִי וּמֵה חַיִּי, כִּי הַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ מְסַפֵּר לִי הַחֲסָרוֹן שְׁלוֹ, וְכִי יֵשׁ כְּבוֹד גָּדוֹל מִזֶּה. מִתּוֹךְ כֵּן בָּא לְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְנִתְחַדְּשׁוּ הַמַּחֲוִינִין שְׁלוֹ. וְזֶהוּ: וְכַבֹּד וְהַדָּר תִּעֲטָרֵהוּ. הִינֵנוּ עַל - יְדֵי כְבוֹד וְהַדָּר שִׁישׁ לוֹ, שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ מְסַפֵּר לוֹ הַחֲסָרוֹן, תִּעֲטָרֵהוּ בְּמַחֲוִינֵי חֲדָשִׁים: (ליקוטי מהר"ן פט)

4. חיבור פנימי בין ישראל לה': האומה ולימוד הפנימיות

רבינא אומר שאין מברכין בתורה תחלה דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחלה (מדרים פא, א)

5. עשרת הדברות של ה'אני' המזויף

1. אנוכי: תזכור שנשמתך חלק אלוה ממעל
2. לא יהיה לך אלוקים אחרים: תזכור שהכעס מסלק את חכמתך עד שאתה זר לעצמך ונכנס לפוזות
3. לא תשא: שמור על דיבורך כי הרי הוא המתווך בין הפנים והחוץ והוא משפיע על מחשבותך
4. שמור את השבת: ללא עונג וללא שבת אין לך ישוב הדעת והפיזור מביא לרצון לרצות את זולתך ולא להתחבר אליו בצורה אוהבת
5. כבד את אביך ואת אמך: ללא חיבור לאבא והאימא התוך נפשיים אתה נשאר זר לעצמך
6. לא תרצח: כל הפוסל במומו פוסל, כי הוא מבטל את הצלם גם של עצמו
7. לא תנאף: אשתך כגופך ואין טוב ממנה או ממנו
8. לא תגנוב: החומר עלול להעבירך מהחיבור לעומק נשמתך
9. לא תענה עדות שקר: תלמד להסתכל על המציאות בראיה פנימית והיא אמיתית
10. לא תחמוד: איזהו עשיר השמח בחלקו

6. השורש הטוב של ה'אני' המזויף: קנאת סופרים

קנאת סופרים תרבה חכמה. בלא קנאת סופרים כל אחד יוצר רק מנטייתו הפנימית, והוגה ולומד רק במה שמטהו רוחו. ברכה גדולה יש בזה, עומק ההוד יוצא הוא דווקא בעמל כשרון שבא מתוך דחיפה פנימית. אבל עושר רוח בא יבא מתוך הרכבות המתילדות מריבוי מקצועות, מידיעות ומסות שונות רק מקנאת סופרים יבא האדם לעסוק במקצועות שאין לו כוח מושך פנימי אליהם, ומתוך כך תרבה החכמה. אמנם ריבוי זה כמותי הוא, אבל ברכה יש בו גם להאיכות. עד אשר תבוכר הדעה, והעולם ישתכלל מההופעה היחידית של כל כשרון המתאחדת באחדות הכללית, אז לא יהיה החזון שכל עמל וכל כשרון המעשה הוא רק קנאת איש מרעהו. (שמונה קבצים, ראי"ה קוק, ד', פד)